

BIEŁARUSKAJA

KRYNICA

PALITYCNAJA, HRAMADZKAJA I LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi:

WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno. L. dwisarska 1-19)

Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 4 hadz. wieč.

„Biel. KRYNICA“ kaštuje na hod—10 zał., na paŭhoda—

5 zał., na 3 miesiacy — 3 zał., na 1 miesiac — 1 zał.

HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEŃ.

Cena abwiestak:

na 1-šaj staroncy 30 hr., 2 i 3 — 25 hr., na 4-aj — 20 hroš. — za radok drobnaha druku ū adnej paloscy.

Żjezdy i „żjezdy“

(Z pryčyny žjezdu katalickaha sławianskaha studenstva ū Krakowie dn. 12—14. IV. 29 b.)

Postupy kultury j cywilizacyi, pryśpiašajučy bieħ žyćcia, nia tolki skarocili čas, ale j zbliżyli, byccam, najdašyja nawet adle hłaści miejsca. Praz cely hod, a asabliwa z nastupajučaj wiasnoj i ūletku poŭna wiestak ab adbywajučychsia, to tam, to siam rozných žjezdach, kanhresach, kanferencyjach i h. p. Ludzi zblizku, a padčas nawet i wielmi zdaloku, žjaždžajuca ū adno miejsca, kab supolna paradzicca ab niej- kim, zahadzja ūmoŭlenym pytańni i pašla ūžnoŭ ražjeharca.

Metu takich žjezdaŭ bywajuć roznarodnyja, u istocie swajej adnak kirujuca da adnaho, da arhanizawannia.

Značeńnie ūsiech žjezdaŭ maje być ū asabistym uzajemnym paznańni i parazumleńni ludziej pracujučych, dla supolnaje mety, choć żywučych na rozných, ad siabie časta dalokich miascoch. Heta patrebnym bywaje pierad usim pry pačatkach arhanizacyjnaj pracy. Tam-ža, hdzie arhanizacyjnaje žyćcio ūžo jość, ale jaho treba bywaje jšče pahłybić, uzbudzić u im nowyja tworčyja siły, tam wialikaje značeńnie majuć žjezdy šmatličbowyja, h. zw. manifestacyjnaja. Žjezdy, u jakich pryjmajuć udziěl niekulki narodaŭ, nazywajuca mižnarodnymi.

Jak z skazanaha ūžo možna bačyć, zadańni j mety žjezdaŭ mohuć być susim datasawany da woli tych, chto žjezdy hetyja sklikaje, a hałoŭnaje, — chto imi kiruje. Niechta ab hetym nawet zło- na zaŭważyŭ, što žjezdy sklikajuca pa toje, kab z čornaha zrabieć biełaje: chto wiedaje, ci nia ū hetym najčašciejšaja pryčyna bolšych prynamsia j mnohamoŭniejšych žjezdaŭ?

Ale budźma ab žjezdach „dobraj wiery“ i pryhlédźmosia bliżej, jak sapraŭdy jany adbywajuca. Skazana było, što značeńnie žjezdaŭ ū „parazumleńni ludziej pracujučych dla supolnaje mety“. A dzieła taho, što „kožny sabie nia worah“, — hetyja „supolnyja mety“ „dla dabra sprawy“ daloka nie zaŭsiody, a tymbolš — nia kožnamu, na žjezd trapiušamu, bywajuć padawany. I nia tak ūžo redka zdarajecca, što „učaśnik žjezdu“ bywaje tolki niemym šwiedkam dekoracyjnych pasiedzańniaŭ, abo i samaj tolki „dekoracyjaj“, ničoha nia znajučy ab tym, što sapraŭdy ū zakulisnych mazhoch žjezdu dzieicca. Swajej adnak aficyjalnaj prysutnaściu na takim žjezdzie kažny jak-by prypiačataje ūsio, što na žjezdzie stałasia. Widać z hetaha, jak z wialikaj adkaznaściu — nia kažučy ūžo ab koštach padaroży, utrymańnia i h. d. — zlučana bywaje ūčasćie ū žjezdach.

Z druhoj starany pryznać treba j toje, što ū našu paru „narodaŭładztwa“ žjezdy — ale nia „żjezdy“ — žjaŭlajuca adzinym mahčymym rehulatarom usiaho publičnaha žyćcia. Dyk jak-ža tut być nam, Bielarusam?... Adnaho adkazu na ūsiaki wypadak tut być nia moža. Adna sprawa, kali heta žjezd swoj, bielaruski, inšaja sprawa, kali žjezd choć i niebielaruski, ale Bielarusoŭ

biespasredna datyča i inšaja ūžnoŭ sprawa, kali zdarajecca mowa ab wialikich žjezdach mižnarodnych. Jak uwa ūsiech takich zdareńniach trymacca?

Woš-ža, što da pieršych: bielaruskija žjezdy sklikać jašče tak ciažka, što niepodobna amal kab sklikalisia jany ū sprawach maławażnych. Tamu, kali niechta na bielaruski žjezd jechać maje, zrabieć tak musieć biezadkladna.

Publičnym adnak jość siańnia sakretam, jak daloka jšče nie abchaplajuć Bielarusy ūsiaho publičnaha žyćcia ū siabie doma i tamu zmušany bywajuć karystacca adpawiednymi arhanizacyjnymi čužymi. Woš-ža j na žjezdy takich arhanizacyj Bielarusy nia to što mohuć, ale j musieć zaŭsiody pasylać pradstaŭnikoŭ swaich, kab dawiedacca j pierakanacca, jak sapraŭdy našaj narodnaj majemaściu haspadarycca. Abawiazkowa. Tolki pasylać tudy ludziej treba takich, što nia buduć tolki pierastrasanyja stajać pry džwiaroch, ale bojkich i adwažnych, a pieradusim sprawu dobra znajučych i nacyjanalna šwiadomych.

Urešcie apošniaja hetym razam katehoryja žjezdaŭ, žjezdy mižnarodnyja. Sprawa dla Bielarusaŭ na kolki wažnaja, na hetulki j nialohkaja. Zmoža ab ich mieć naležnaje paniaćcie tolki toj, chto ich sam pierazyŭ.

Bielarusy pa mižnarodnych parkietach za čas swajej niawoli chadzić adwučylisia. I tolki padziei apošnich dziesiatkaŭ hadoŭ prosta ciahnuć (!) nas tudy ūžnoŭ. A tut zrazu treba skazać, što choć pryncypowa musimo być usiudy, heta ūsiudybytnaść nie zaŭsiody dla nas moža dać najbołšyja — z mahčymych — karyści, ci jnakš kažačy, nam nielha jści ūsiudy, kudy tolki nas kliučuć. Sprawa ū tym, što panukaj da sklikańnia bolšaści prynamsia žjezdaŭ mižnarodnych hramadzka charaktaru jość strach pačynalnikaŭ žjezdaŭ pierad „strataj hruntu pad nahami“. Nia ūsiech adnolkawa nadzialila sušwietnaja wajna: aznamu dała wolu j swabodu, druhoha-ž usiaho hetaha pazbawiła. Tamu pieršyja, zdawolenyja saboj, nia majuć bolšaha žadańnia, jak tolki sučasny stan rečaŭ za saboj zamaca- wać, a druhija — miž imi j my, Bielarusy — susiom nie natchnionyja swaim sučasnym pała- żeńniem, wiečna pieradumywać musieć ab tym, jak-by i samym „ludźmi stacca“. Što abiedźwium staronom nie zaŭsiody pa darozie, — bolš čym jasna. I najbolš balučym z usiaho hetaha jość, što pieršyja, „zdawolenyja“ hetaj roźnicy nia tolki nie starajuca zahładzić, ale naadwarot, usimi siłami najčašciej iduć da taho, kab swajo „piaršynstwo“, koštam „nienatchnionych“, zrabieć trywałkim, nieparušanym, zaŭsiodynym. Žyćcio adnak macniejšaje ad ludzkich padrachun- kaŭ i hena častka ludziej „zdawolenych“ z čas- sam dasłoŭna tracić hrunt pad nahami. Šukaje dzieła taho apory i tamu starajecca pry- wabić da siabie hetu častku ludziej „nienatch- nionych“; nie na toje adnak, kab im pamahčy, a na toje, kab z ich zrabieć sabie tolki aporu, kab na ich stać i jašče macniej hniaści ūdoł; nie na toje, kab miž imi j saboj wyraŭnać propaść, a na toje, kab imi zakidać razmykajučujusia pro-

Wybary ū hminnyja samaŭrady.

U Nawahradzkim wajawodztwie, z pryčyny žmieny hranic niekatorych hmin, majuć adbyccca wybary ū hminnyja Rady, a pašla i ū pawiatowyja Sojmiki.

Hminny j pawiatowy samaŭrad jość wialikaj sprawaj u aħulnym žyćci nia tolki hminy j pawietu, ale nawet celaha Kraju.

Praca j dziejnaść samaŭradaŭ u wialikaj miery zaležyć ad wybranych ludziej u hetyja samaŭrady. Niezwažajučy na wuzkaść sučasnej ustawy dla samaŭradaŭ jak hminnaha, tak i pa- wiatowaha, usio-ž samaŭradawyja adzink — hmin- nyja Rady i pawiatowyja Sojmiki — ū supolnaj pracy, pry adpawiednym składzie j dobrej woli dy achwoće da pracy, a tak-ža zrazumieńni aħulnaha dabra, mohuć dla Kraju, a hetym samym i dla našaha sialanstwa zrabieć wielmi mno- haje. Heta ūsio zaležyć ad samych wybarščykaŭ.

Choć wybary ū hminnyja Rady j pawiatowyja Sojmiki, pawodle sučasnaha wybarnaha zakonu, prawodziacca nia sposabam wybaraŭ biezpasred- nych, to ūsiož-taki wybary jak siabroŭ hminnaj Rady tak i siabroŭ pawiatowaha Sojmiku zale- žać wyklučna ad samych wybarščykaŭ.

Jakich ludziej wybiaruć na hminnaje sabrań- nie, takeja budzie wybrana j hminnaja Rada, a ja- kija buduć hminnyja Rady, taki budzie i pawia- towy Sojnik. Skład jak hminnaj Rady, tak i pa- wiatowaha Sojmiku zaležyć tolki ad wybarščy- kaŭ, bo naznačać siabraŭ jak hminnaj Rady, tak pawiatowaha Sojmiku administracyjnaja ūla- dy, pawodle zakonu, nia majuć prawa.

Najhałaŭniejšaj sprawaj pry wybarach jość samy pačatak wybaraŭ: wybary pradstaŭnikoŭ

paść pad swaimi nahami i dalej tam, jak da- hetul, tolki z bolšaj peŭnaściu, stajać. I na ūsio heta sklikajecca šmat mižnarodnych žjezdaŭ, hdzie „palityka wyklučana“, ale hdzie palitykaj (!) hetaj prapojena kožnaja wyrachawanaja časina žjezdawaj prahramy, tak što na rečowyja razwa- žańni nie chapaje ani času, ani miejsca. Hetki- ja „apolityčnyja“ žjezdy dla nas najniebiašpieč- niejšyja i košty wydanyja na ūčasćie ū ich nia tolki stračany, ale ū paśledztwach swaich dla nas samych škodny, a nawet zhubny.

Tamu, kali jdzie ab adkaz, ci Bielarusy pawinny ū mižnarodnych žjezdach pryniać ūča- ście, ci nie, dyk pakazalnikom być musieć adkaz na pytańni: chto sklikaje žjezd i jakaja jaho- naja prahrama? Woš-ža:

Žjezdy sklikanyja ludźmi, što znachodziac- ca ū pałažeńni (haspadarčym, socyjalnym, pali- tyčnym i h. d.) adnolkawym z našym, zasłuhu- juć i na naša ū ich supracoŭnictwa. Tyja-ž miž- narodnyja žjezdy, što sklikajuca ludźmi „zda- wolenymi“, i ražličajuć i na naša ū ich supra- coŭnictwa, musieć mieć prahramu na hetulki šy- rokuju, kab našy nacyjanalnyja asobnaści tam mahli prynamsia razhladacca i być uziatymi pad uwahu.

Jnakš — „škoda času i atłasu“, a siły i srod- ki, jakich ūčasćie ū takich žjezdach šmat wyma- haje, lepš žwiarnuć na ūnutranuju pracu nacyja- nalnuju: čym silniejšymi budziem u samych sabie, tym macniejšaje budzie naša stanowišča i nawonak. Da hetaha jdziemo.

na hminnaje sabrańnie. Na henuju častku wybaraŭ treba zwiarnuć najbołš uwah! Pierad usim, na schod dzieła wybaraŭ pradaŭnikoŭ na hminnaje sabrańnie pawinny pajsć ūsie majučyja prawa hołas, jak mužčyny, tak i žančyny. Na pradaŭnikoŭ na hminnaje sabrańnie treba wybirać ludziej česnych, dziejnych i da taho — ŭświadomych Bielarusau.

Wybary takija prawodziacca pawodle miascowa ha zwyčaj: wyznačajucca kandydаты, a paśla asobna nad koŭnym kandydatam prawodziacca hałasawańnie. Hałasawańnie adbywajacca ū nas (miascowy zwyčaj) padymańniem ruki, abo h. zw. „hałasawańniem na pierachod“. Hałas padličaje wybarnaja komisija. Wybranyimi bywajuć tyja, katoryja atymajuć najbołš hałasau. Wybarnyja pradaŭniki na hminnaje sabrańnie, sabraŭšysia z usiaje hminy, wybirajuć hminnuju Radu. Šyrej ab hetaj sprawie i ahaŭlam ab prawoch i praŭnaj dziejaści hminnych samaŭradaŭ skazana ū brašurcy „Samaŭrad Wiaskowych Hmin“ J. Paźniaka, jakuju należała-b mieć koŭnamu Bielarusu cikaŭiačamusia žyćciom samaŭradu. *)

Dyk wybarščyki Bielarusy, znajućy sposab i značėnnie wybaraŭ, pawinny być zahadzia da ich pryhatawany i kali sołtysam budzie sklikany schod dzieła wybaraŭ pradaŭnikoŭ na hminnaje sabrańnie, pawinny pryniać u hetym schodzie čynnaje ŭčasć ūsie majučyja na heta prawa i na pradaŭnikoŭ swaich wybrać ŭświadomych, česnych i dziejnych Bielarusau.

P.

*) Brašurka kaštuje 30 hr. i dostać jaje možna ū kniharni „Pahonia“ Wilnia, Zawalnaja 7.

Z bielaruskaha žyćcia.

Z Bielarusi pad Połščaj.

Ahulny schod Wilenskaha Hurtka B. I. H. i K. adbyŭsia 7.IV. s. h. z nastupnym paradakam dñia: 1. Sprawazdača za minuly hod, 2. Wybary ŭradu nowaha ŭradu hurtka, 3. Biahučyja sprawy.

U skład nowaha ŭradu hurtka bołšaściu hałasau uwajšli: staršynia — M. Pieciukiewič, sekretar J. Pieška, skarbniak — A. Łoban, siabrami — J. Najdziuk, i A. Čajkoŭ.

Nowyja kniŭki. Wyšli z druku i pradajucca woś takija nowyja kniŭki: „Čaławiek“ — Dr. M. A. adbitka z „Chryścijanskaj Dumki“ i statut T-wa „Bielaruskaje Katalickaje Wydawiećwa“.

Z Radawaj Bielarusi.

Kolki pačatkawych bielaruskich škoł maje Radawaja Bielaruś? Pawodle staćci hazety „Zwjazda“ z dnia 30.III.s.h. Radawaja Bielaruś ma-

je 4725 čatyrochhadowych bielaruskich škołaŭ, što składaje 91 procent usich škołaŭ hetaha typu na abšary Radawaj Bielarusi. Bielaruskich siamihadowych škoł jość 216, abo 71 proc. usich siamihodak. Rasiejskaja mowa dapuščana ū škołach pačatkowych jak pradmiat, pačynajućy z 4-ha hodu nawučańnia. U paraŭnańni z minulyim hodam, lik čatyrochhadowych biel. škoł pawialičyŭsia na 535, a siamihodak — na 26. Piščy dalej ab bielarusizacyi wyšejšych škołaŭ, „Zwjazda“ pryznaje jaje niezdawalnajučaj.

Z ukrainskaha žyćcia.

(a.) PAD POŁŠČAJ.

Nowaja ŭkrainskaja časopiś „Ukrajinskij Kupeć“. Pad takim nazowa pačala wychodzić u Kołomyi nowaja ŭkrainskaja časopiś, majučaja sabie za metu hurtawańnie ŭkrainskaha kupiectwa i abhawarywańnia ŭsich waŭniejšych kupieckich spraŭ.

„Taras Bulba“ skanfiskawana. Kołomyjskaje starastwa skonfiskawała nakład niekalki razoŭ drukawanaj powieści M. Hohala „Taras Bulba“, jakuju Kołomyjskaje wydawiećwa „Oka“ wypuściła ciapier nowym nakładam.

„Ukrainskaje Palityčnaje Abjadnańnie“. Paśla spynieńnia sojmawaj sesii ŭkrainskija paŭly, dzieła supolnaści palityčnaha frontu ū zmahańni za intaresy celaha swajho narodu, abjadnalisia ū „Ukrainskaje Palityčnaje Abjadnańnie“.

(b.) Z RADAWAJ UKRAINY.

Bašawiki wysialajuć ukrainskich sialan z ich rodnej ziamli. Ułady S.S.R.R. pryhatawali plan pierasialeńnia 7 milionaŭ ukrainskich sialan u dalokuju ŭschodniuju Sibir. Pierasialeńnie hetaje budzie, byccam, prawodziacca ū praciahu 10-ci hadoŭ.

Z niezaleŭnaj Litwy.

Ziamielnaja reforma. 6 h. m. litoŭski ministr ziemlarobstwa W. Aleksa ū hutarcy z pradaŭnikami kowienskich hazet daŭ wyjaśnieńnie ū sprawie ziamielnaj reformy ū Litwie, jakaje pradaŭlajecca hetak:

Ahulny abšar abniaty ŭstawaj ab ziamielnaj reformie naličyŭaje 1.300.000 ha., u hetaj ličbie kala 500 tysiač ha lesu i kala 800 tysiač ha. ziamli abšarnickaj. Heta ličba abyjmaje kala 23 proc. ŭsiaje pawlerchni dziaŭžawy.

Da hetaha času ŭziata pad ziamielnuju reformu kala 1.000.000 ha, u hetaj ličbie kala 880 tys. ha. ŭłasności prywatnaj i kala 120 tys. ha. daŭniejšych majorataŭ.

Z padlahajućych parcelacyi 550-560 tys. h. ziamli ornaj, rasparcelawana ūžo kala 500 tys. ha.

Adškadawańnie za zabranuju ziamli daŭniejšyja jaje ŭłasniki atymajuć pawodle pašlawajennaj škały, niekalki razoŭ niżejšaj ad pieradwajennaj. Sprawa henaja budzie abniata specyjalnaj ustawaj, jakaja ūžo pryhataŭlajecca Radami: Ministerskaj i Dziaŭžaŭnaj.

Ziamielnaja reforma jšče nie dasiahnuła paŭlomy majontkaŭ praznačanych na parcelacyju. Jość heta adnak haspadarki drabniejšyja: 1000 z haroj haspadarak ad 80—200 ha i tolki 200-bołš, jak pa 200 ha. Ahulny abšar padpadajućy pad parcelacyju naličyŭaje 60 tys. ha. Časć hetaha abšaru — ziamli serwitutowyja i h. zw. „zakuplenyja“ — padlahaje pawarotu daŭniejšym ŭłasnikam, u katorych u 1863 h. ziamla byla skanfiskawanaj, tak što rasparcelujacca jšče bołš jak 40 tys. ha.

Ułasniki ziamli, ustawaj ab ziamielnaj reformie, byli padzieleny na čatyry hrupy: 1) najdrabniejšyja, katorym pawodle ŭstanowy pabołšany haspadarki, 2) drobnyja, majučyja nia bołš, jak 80 ha., 3) siarednija — ad 80—200 ha., 4) wialikija, majučyja bo š, jak pa 200 ha, katoryja prymusowa zabrany za minimalnaje adškadawańnie.

Trećiaja hrupa da hetaha času jšče nie parcelawana i ciapier dla jaje astajacca norma 150 ha, a abšary ziamli wyšej henaj normy buduć rasparcelawany i nia mohuć być pradawany z wolnaj ruki. Ułasnikom majorataŭ namierana pakińuć normu 80 ha. Ale hetych haspadarak jość nia šmat, mienš jak 10, a moža nawat tolki 2—3.

25-ci lecie swabody druk. Sioleta ŭsia Litwa žbirajacca ŭračysta adšwiatkawać 25-ci lećcie swajho swabodnaha druk.

Z Połšcy.

Nowy kurs polskaj palityki. Paśla majowaha pierawarotu ū 1926 h. pačaŭsia ū Połšcy nowy kurs unutraŭ palityki, h. zw. „sanacyjny“ — azdraŭlajućy. Henaje unutraŭaje palityčnaje azdaraŭleńnie, pawodle dumki niekatorych polskich palityčnych kruhoŭ, maje prawiaści marš. J. Piłsudski.

Dzieła hetaha paŭstaŭ u Połšcy palityčny aboz h. zw. „piłsudczykaŭ“, jaki abapior swaju palityčnuju dumku na mazhoch henaha kirunku — Piłsudskim. U čaśie wybaraŭ u sučasny Sojm i Senat aboz „piłsudczykaŭ“ stwaryŭ „Biepartyjny Blok Supracuŭnictwa z Uradam“, jaki atymaŭ nazoŭ „B.B.“ — „Adzinki“; bołšaści absalutnaj adnak nidzie nie dasiahnuŭ i na forumie parlamentu ŭtonuŭ u mory apazycyi.

Apazycyjnaja sojmawaja bołšaść, u čaśie budžetnaj sesii Sojmu, zaŭadała ad uradu sprawazdačy z raschodaŭ, jakija byli bołšyja, jak pradbačana budžetam, a ministra skarbu Čechowi-

Ul. Kaŭtoŭščyk.

Bielaruskija narodnyja pieśni z Sakolskaha pawietu.

(Praciah, hladzi „B. Kr.“ Nr. 12).

3. Płyńcie, płyńcie, bieły husi.

Płyńcie, płyńcie, bieły husi, bystraju wadoju, maładaja dziaŭčynaŭka, *) razmoŭsia za mnoju

Oj ni raz ja, moj Jasiulku, z taboj razmaŭlała, to ja tabie, moj Jasiulku, praŭdy nie skazała.

A jak buduć bieły ručki stułaju wiazaci, tade budu, moj Jasiulku, ŭsim praŭdu kazaci.

A jak stali bieły ručki stułaju wiazaci, tade stali dromny šlozki z wočaŭkaŭ padaci.

A moj-ža-ž ty, Jasiuleŭku, maje miła serca, daj-že, daj-že swej chustaŭki sinie wočki ŭcierci.

Nichaj plynuć, nichaj plynuć, jak bystraja wada, nichaj cibie ludzi znajuć, što ty panna młoda.

A maje-ž wy, mamuleŭku, paraďaŭka ū chaci, oj paraď-ža mnie radaŭku, jak Jasiulka zwaci.

A jak siadzieš, curuleŭka, za ciasowym stołam, tade nazwieš, tade nazwieš. Jasiulka sakołam.

Lapiej budu, mamuleŭku, horku redźku jeści, jak z mileŭkim, maładzieŭkim za stolikam sieści.

Lepiej budu, mamuleŭku, horaŭku kapaci, jak z Jasiulkam maładzieŭkim hora harawaci.

Ja horaŭkoj padkapaju — siadu adpačynu, za taboju, moj Jasiulku, na wieki zahinu.

4. Piecie ludzi harelicu.

Piecie ludzi harelicu, a wy husi wodu; płyńcie, płyńcie, bieły husi, *) aŭ da maho rodu.

Ni kaŭecie, bieły husi, što ja tut haruju, a kaŭecie, bieły husi, što ja tut panuju.

Jak budziecie, bieły husi, ŭsim praŭdu kazać, ta ni budzie radzimaŭka ū haćcini bywać.

Oj wyrwu ja z ruży kwietku, pušču ja na wodu:

plywi, plywi, z ruży kwietka, aŭ da maho rodu.

Płyła, płyła z ruży kwietka pry bierazi stała, pryšla maci wodu braci, kwietkaŭku paznała.

A maja-ž ty z ruży kwietka, čaho-ž ty žbialeła? Majo dzicia radniusleŭka musić z wiek chwareła?

Ni chwareła, mamuleŭku, ni dnla, ni hadziny, papałasja złomu mužu ū wialiku družynu.

Samy siaduć wiačercaci mianie šluć pa wodu: utapili, mamuleŭku, jak kanapli ū wodu.

Utapiuŭ kanapielki, treba ich ciahać, papaŭšysia złomu mužu — horo harawać.

Wyciahnuuŭ kanapielki, treba ich sušyć, papaŭšysia złomu mužu, treba wiek z im żyć.

Wysušuŭ kanapielki, treba ich ūže cierci, papaŭšysia złomu mužu, treba żyć da śmierci.

A wyciarŭ kanapielki, treba ich trapać, papaŭšysia złomu mužu — horo harawać.

*) Apošnja dwa radki paŭtarajucca.

ča, za raschodawańnie skarbowych hrošaj biaz u wały Sojmu, pieradała ũ Sud Trybunału Stanu. Ministr Čechowič pašla hetaha padašsia ũ adstaŭsku, a za im i premjer prof. Bartel z cełym uradam, katory jšče spaŭniaje swaje abawiazki, pakul utworycca ũrad nowy.

U hetym čaśie, ũ niadzielu 7 h. m. polskija hazety źmiaścili daŭieżny artyku marš. J. Piłsudskaha, pad zahaloŭkam „*Ono woka, abo ũra-žańni chworaha čaławieka z budžetnaj sesii ũ Sojmie*“. Woś niekatoryja z hałoŭnych dumak hetaha artykułu: polski Sojm dahetul, nie ũwa-žaŭču na toje, što ũ Polšcy rabilista nadużyćci j lajdactwy, nie addawaŭ nijakaha ministra da adkaznaści pierad Trybunałam Stanu. Zrabiŭ he- ta tolki z min. Čechowičam, katory ũparadkawaŭ polskija finansy. Stałasja heta dzieła taho, što pasły prywykšyja da pierakupnictwa, konkurujuc wiečna z adžynym suverenam dziaŭaŭ, bo sam i ũwažaŭca suverenami. Usie jany chworyja na „fajdanitis-poslinis“. Časta dumajuć, što kali im zabalić żywot, to heta najwaŭniejsza sprawa dla ũsjae dziaŭaŭ. Kali-ž taki pan zafenda-jecca, dyk koŭny musić hladzieć na jahonaje chuścio (bializnu), a kali zabździć, to heta ũžo waŭna dla inšych, a najbołš dla ministra, što musiać prysłuhoŭwacca hetym zafejdancam.

Dalej u swajej staćci marš. Piłsudski ras- kazywaje, jak budućy mocna chworym, dawie- dašsia ad premjara Bartela ab abwinawačańni min. Čechowiča i daradžaŭ, kab min. Čechowič nia jšoŭ na toje pasiedžańnie Sojmu, na jakim buduće hawarycca ab jahonym abwinawačańni. Jon dumaŭ, što Sojm nia ũchwalić budžetu, u wyniku čaho nastupić kryzys uradu i prasiŭ za- peŭnić prezydenta dziaŭaŭ, što jon (marš. P.) papraŭlajecca na zdaroi i na čale nowaha ũra- du stanje sam.

Ale min. Čechowič uwaŭaŭ, što jaho honar wymahaje nie chawacca ad adkaznaści i stanui pierad Sojmom.

Aŭtor staćci zajmajacca dakładna asobami pasłoŭ Libermana i Woŭnickaha, jaskrawa ich charakteryzujućy pawodle swajej dumki.

Z pryčyny prysutnaści ũ Sojmie wialikaha liku pasłoŭ, chworych na „fajdanitis-poslinis“, u Sojmie nia ma nijakaj lohiki i jon dzieła taho ũchwalić budžet dla taho ũradu, jaki soli- daryzujecca z min. Čechowičam, katoraha toj samy Sojm pastawiŭ pierad Trybunałam Stanu.

U kancy marš. Piłsudski zajaŭlaje, što ka- li-b byŭ ciapier premjeram ministra, to Trybu- nał Stanu nia śmieŭ-by sabracca ani razu, bo jon, marš. P. raŭniacca z fajdanami nie žadaje. Na apošnim budžetnym pasiedžańni Sojmu byli jakijaś bajoŭki. Marš. P. wielmi škaduje, što byŭ tady chworthy, a to byŭ-by zahadaŭšy ich adściobać na sojmawym panadworku. Marš. Pił- sudski pry kancy kaŭa: Pieraścierahaju, što za- fejdanaś idzie za daloka i što zafejdanclec mo- ŭa być bołš adkaznym, jak sabie pradstaŭlaje.

Z zahranicy.

U S.S.R.R. bałšawiki wiaduć dalej zaŭzia- tuju baraćbu z relihijaj. Maskoŭskaja hazeta „Izwestija“ padaŭe, što ũ 1928 h. u S.S.R.R. bałšawickija ũlady zakryli 354 cerkwy, 31 kla- štar (manastyr), 59 synachoch, 31 miečec i 43 in- šych damoŭ malitwy. Cikawa ci bałšawiki wi- aduć baraćbu z raspustaj i pjanstwam i kolki za hety čas zakryli damoŭ raspusty, karčmaŭ i in- šych kramaŭ z alkoholnymi napitkami? Ab takoj baraćbie bałšawiki susim nia dumajuć, bo ab za- kryćci damoŭ hetaha škodnictwa bałšawickija hazety nijakaj statystyki nie padajuć.

Bałšawikom, kab prakarmicca da nowa- ha ũradžaju, treba 150 tysiać wahonaŭ zboŭ- ŭa. Pašla zawiadžeńnia kartačak na chleb bał- šawiki ablićyli, što da nowaha ũradžaju treba im kupić z zahranicy 150 tysiać wahonaŭ zboŭ- ŭa na chleb.

Wialiki kanhres komunistyčnaj partyi. Z Maskwy padajuć, što Stalin sklikaje na 20.IV. s. h. wialiki kanhres komunistyčnaj partyi. Na paradku dnia hetaha kanhresu znachodziacca sprawy: raŭwiazka ahrarnaha pytańnia, baraćba z biurakratyzmam i z partyjnaj apazyccijaj.

U Rumynii 8 h. m. miŭ palicyjaj i komu- nistymi dajšo da krywawaj boiki. U wyniku he- taha aŭstawa 250 komunistau.

Francyja ũ hodach 1918-1922 dawała dla Polšcy wajennyja materyjały, abiaśpiečywućy pol- skuju armiju ũwa-ŭsie wajennyja pryłady i hetym samym uciahnuła jaje sabie ũ zadoŭžańnie. Heta- ha doŭhu naličwajecca 858.926.377 francuskich frankau. Ciapier miŭ Francyja i Polščaj wia-

Ab haspadarcy.

(„v“ čytajecca jak „w“).

Krychu ab lonie.

(Praciah, hl. „B. Kr.“ Nr 14).

Lon joćć raścinaj, jak kaŭc, „dalikatnaj“ i vymahaje za saboj šmat dahladu. Padracho- wana, što dobra vyhadaŭany lon patrabuje ad čaławieka 6 разоŭ hetulki pracy, jak zboŭŭa (kałasawoje).

Užo zrazu pašla zasiejeńnia lonu treba ścierahčysia, kab nie ũtvaryłasja na ziamli nie- prapusknaja skarynka. A kali b tak usio-ž sta- lasja (napr. pašla silaha doŭdžu), dyk takuju skarynku treba staracca ũraz-ŭa raskryšć, kab pawietra mieła ũ ziamlu wolny dostup. Čym he- ta robicca — haspadarowa sprawa, ale zroble- na być musić. Dobra na heta ũżywać ũzdouŭ wyrezywanaha wału (zamiest wyrezywać, možna ũzdouŭ na hladki wał prymacawać lišty). Aprača niazwyčajnaj čutkaści lonu na ssychańniŭ (tva- reńnie skarynki) hleby, čutki jon wielmi j na zahlušaŭčajuje ziele. Z pryrody swajej lon da zmahańnia z ziellem wielmi mała zdol- ny. Zatoje wielmi dobra pieranośić pialeńnie, ci lepš skazać — *dratawańnie padčas pialeńnia*, bo budućy paŭciskany u ziamlu, da druhoha ũžo zwyčajna dnia susiom vyraŭnujecca. Kab nie pa- loć dvojcy, pielicca lon ũžo na hetulki vyrasšy, što ũ im „schawajecca vierabiej“: pryblizna na daloŭ wysoki. *Pałoć lon zaŭsiody treba!*

Spasiarod škodnaha ziella ũ lonie najnie- bieśpiačniejšym joćć „hubilon“ *Cuscuta epilinum*, zialanawa-žoŭtaha biaŭlistaha raścina, abkručwaju- čajasia kala linaŭnaha kaliva i wysysajučaja jaho. Kali-b dzie heta ziele akazałasja, inšaj rady nia- ma, jak tolki lon hetak napadzienny pavyrywać, ablaŭżyć pamahčymaści skroplenaj karasinaŭ sa- lomaj i spalić.

Zabiaśpiečańniem suproć usiakaha ziella ũ lonie joćć dakładnaje čyśčeńnie siaŭboŭnaha nasieńnia pierad samaju siaŭboju.

Wialikaje spustašeńnie ũ lonie robiac i roz- nyja chwaroby lonu. Apisywać ich tut nia ma mahčymaści. Dy-j za małyja jšče wiedamaści paasobnych ludziej ab hetych chwarobach. Tamu, kali-b dzie zdaryłasja niejkaja chwaroba lonu, najlepš pawiedamić ab hetym adumysłowyja ũstanovy dzieła zmahańnia z raścinnymi chwarobami (na naš kraj „Stacija ochrony roślin“ Wilnia, Uniwersytet), jakija padanaŭ im da wie- dama sprawaŭ ũžo sami zajmuca. Ahulnym pra- wiłam zmahańnia z chwarobami lonu joćć: sleić tolki zdarowaje nasieńnie i wyśclerahacca pad lon zamokšych hruntuŭ.

Žbirańnie lonu z pola joćć jak-by apošniaj čysta-ziemlarobskaj čynnaściu z lonam: dałšaja praca z lonam ũžo naleŭa da h. zv. technologii lonu.

Miahkaha wałakna dasiahnuć možna pry žbirańni z pola lonu jšče zialonaha, kali sia- mieńnie byŭaje jšče ũ h. zv. *małočnaj śpiełasci*. Dzieła taho adnak, što lon hadujecca ũ nas nia tolki dzieła wałakna, ale j dzieła siamieńnia — jnakš-by nie aplacišsia, — treba byŭaje śpialić i siamieńnie i lon žbiraŭecca (rvicecca) tolki ta- dy, kali kalivy jahonyja sfarbujucca zialona-žoŭ- ta, spodnija listki apadajuć, a ũwieś lon ũžo adčwić: tolki siam-tam jaśče widacca niejdzie siniaŭ*) kwićtka. Heta para ũžo lon *rwać*.

Parwany lon u nas zwyčajna ścielać, ale lepš byŭaje jaho sušyć žwiazanym u małyja snapki i sastaŭleny ũ „kaplićki“. Hetak pryma- sia robiac praktyčnyja ũ hadawańni lonu Belhi- čanie i z hetym byŭajuć wielmi zdawoleny.

Prasušany ũ kaplićkach lon zwozicca ũ humno, ablaŭecca—lepš ũżywać na heta adu- myślowych hrabianoŭ, jakimi hałoŭki lonu adry- wajuca, a kalivy nie zamotyŭajuca, — hałoŭki lonu z siamieńniem jaśče dasuŭwajuca j mało-

*) joćć lon i biela čwitućy. amerykanski, u nas adnak amal niaznany.

ducca ũ hetaj sprawie pierahawory dzieła lik- widacyi hetych daŭhoŭ.

Monako ciapier pieraŭwaje ũnutrany kry- zys. Bołšaść nastielnictwa hetaj maleńkaj dzia- ŭaŭ damahajecca ũstupleńnia z prastoŭ ciapieraśniaha kniazia. U ŭwiazku z hetym adbyli- sia ũ Monako burliwyja demonstracyi. U adkaz na heta kniaz Monaka raŭwiazau Narodnaje Sa- brańnie, jakoje składałasja z 12 siabraŭ i skasa- waŭ abawiaŭwajućuju konstytuciju. Hetym sa- mym kniaz stašsia nowym dyktataram u Eŭropie.

ciacca, a linaŭnaja saloma joćć ũžo pieršym syr- com lonu dzieła dałšaha spracawańnia, Heta apošniaje adnak naleŭa ũžo da technologii lonu i ab jej skazaŭmo inšym razam.

Pry dobrym uradžaju rachujecca, što z hek- tara možna atrymać 50 q. linaŭnoj salomy, 6 q. siamieńnia i hetulki-ž linaŭnoj miakiny. Pa piera- robcy technologičnej hetyja-ž 50 q. linaŭnoj sa- lomy musili-b dać 8 q. (=48 pudoŭ) čystaha wałakna i 4 q. (=24 pudy) pakulaŭ.

Inŭ. Ad. Klimowič.

Praŭnyja parady.

Łatyškiewiču Janku.

Pytańnie: Brat majho baćki mieŭ ũlasnuju na- dzielnuju haspadarku. U 1919 hodzie jon pamior, pakida- jućy žonku i syna. U 1928 h. pamior i jaho syn (moj stryječny brat). Ziamla ciapier scelena (chutary) i zapi- sana na ũdawu pa bratu majho baćki, jakaja choča ciapier hetu ziamlu pradać. Najbliŭšym spadkabićcam pa stryječnym bratu žjaŭlajusia ja. Što rabić kab pieraško- dzić pradaŭy hetaj ziamli i ũcwiardić jaje za saboj?

Adkaz: Treba wybrać metryki ab śmierci baćka- waha brata, stryječnaha brata i pieradać sprawa ũ mira- wy sud z prošaj ab pryznańni wam prawoi da hetaj spadčyny i wylučeni jaje z karystańnia hetaje ũdawu.

Jurkiewiču Adolfu.

Pytańnie: Ja chaču mieć stelbu, kudy ŭwiar- nuca, kab dostać dazwoł?

Adkaz: U hetaj sprawie treba ŭwiarnucca ũ Sta- rostwa, ale treba mieć teren (abšar) dla palawańnia. Hety teren moŭacie dostać ad wioski, žychary jakoj pawinny na piś- mie pazwoľić wam palawać pa swaim poli.

W. S.

Pytańnie: Celaja wołoska, za wyniatkam dwuch haspadaroŭ, addała kusok pola (u šnuroch) pad sparto- waje ihryšča. Ci mohuć nasuprac woli hetych dwuch has- padaroŭ zabrać i ichnija šnury pad heta ihryšča?

Adkaz: Biez ichnaj zhody zabrać ichnuju ũla- naść nikoli i nihto nia maŭe prawa. U apošnim wypadku musiać im za hetyja šnury zapłacić.

M. J-ču.

Pańnie: Moj brat żyŭie u Francyi i jak wiedaju — u m. Paryŭy. Jak znajści jaho adres?

Adkaz: Padajcie padanie ũ polskaje Ministerstwa Zahraničnych Spraŭ z prošaj, kab polski konsul u Pa- ryzŭy ŭwiarnušsia da francuskich ũladaŭ dzieła pawiadam- leńnia Was ab miejscy prabywańnia Wašaha brata.

Na schod!...

(Abwieśčańniu Niezal. Bielarusi (25.III.18 h.).

Na schod, na schod!
Pačušsia klič.
Chutčej, na schod
Idzi j Krywić!
Tre' rwać lancuh,
Što car zraziŭ,
Narodny duch,
Što j nam wiaŭniŭ.

—o—

Zwališsia car—
Narod ustaŭ.
„Ja waładar!“
Krywić skazaŭ.—
Ja pan ziamli
Swaich dziadoŭ,
Ja roŭny ũsim
Čaču ũžo być.
ũ kraju swaim
Swabodna żyć!

Na hety zoŭ
U Miensk na schod,
Swaich synoŭ
Paslaŭ narod.
A woś „sawiet“...
Zduŭšy toj ruch.
Adnak Krywić
Jaśče nia ũpaŭ
Jahony klič
Čutniejšym staŭ
Na cely świet,
Što jon żyŭie
I budzie żyć!..
Krywić żyŭie,
Krywić nia śpić!
Maralny brud
Adkinie jon,
A ŭdziek i blud
Minie, jak son...

Marwič.

Piśmo ũ Redakcyju.

Do Pana Redaktora „Białoruskiej Krynicy“.

Uprzejmie proszę o sprostowanie listu hurtka B. I. G. i K. z dnia 1.III.1929 r. ze wsi Szutowice gm. Smorgonie, następująco: przyjeżdżałem do wsi Szutowice, na zaproszenie Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, tamże, przyjeżdżałem ze swoim własnym aparatem rad- jowym, ponadto podaje, że pierwszego dnia na audycji rad- jowej byli obecni wszyscy mieszkańcy wsi Szutowice, lecz ponieważ członkowie hurtka podczas audycji ze stacji polskich rozpoczynali śpiewy, hałas oraz przekazywali in- nym w słuchaniu, przeło na drugi raz, jak przybyłem z apa- ratem radiowym, gospodarz mieszkania nie wpuszcili tych właśnie członków hurtka do swego mieszkania. j

Ze jakoby soltys miał stać we drzwiach z kijem, kategorycznie zadaje kłam temu.

Ponadto wyjaśniam, że od dnia 16 marca r. b. Urząd Gminy Smorgonie nabył radioaparat dla gminy, z które- go korzystają wszyscy gminiacy.

Z poważaniem

(—) Gan Mieczysław

Sekretarz Gminy Smorgonie.

m. Smorgonie dnia 28.III.1929 r.

Praŭdzie, z čyho-b jana boku nia była, my hatowy zaŭsiody pamahcy wyplyści nawierch. Tamu rady zdawal- niam i prošbu hram. Gana i źmiaščajem jahony list, nawat ũ aŭhinala. *) Ci hety list što papraŭlaje, paki- dajem dumcy čytačoŭ. (red.)

*) U pierakładzie, na naš pohlad, jon straciŭ-by na swajej... styloŭaści.

D A N A S P I Š U Ć.

PATREBNA UNIJA.

Wiśniewa, Wałożynskaha paw. U našaj wakolicy żywuć Bielarusy prawasłaŭnyja i kataliki. U štodziennym żyćci miż katalikami i prawasłaŭnymi rożnicy niama nijakaj. Pamież Bielarusaŭ adnaje i druhoj wiery panuje poŭny suład. Adno niejaka byccam dzielić rożnica kalendaru. Kataliki świątkujuć toje samaje świata raniej, a prawasłaŭnyja paźniej: tut Wtaliłdzień, a tam jašče post. Ale i hetaja rożnica našych wiśnieŭskich Bielarusaŭ nia dzielić. Prawasłaŭnyja śanujuć świątki katalickija, a kataliki — prawasłaŭnyja. Adnym słowam, ahulny bielaruski arhanizm nawodzić suład miż saboj (kataliki z prawasłaŭnymi) i u hetym wypadku. Ahułam kažućy dla našych ludziej patrebna raliijnaja unija, ale tolki takaja, jakaja-b nie dzialała, a tolki dataś-wałasias-b da ŭžo suładnaha żyćcia prawasłaŭnych z katalikami. Treba, kab u carkwie j kaściele zapanawała naša bielaruskaja mowa i kab kaścioł pryznawaŭ carkwu, a carkwa kab pryznawała kaścioł.

H.

KARA BIAZ WINY.

Porplišča, Dziśnienskaha paw. U pałowie miesiaca žniŭnia 1927 h. u našaj hminie adbylisia aryšty. Aryštoŭwali biadniejšych i bahaciejšych, byušych hramadoŭcaŭ i Bielarusaŭ Chryścijanskich demokrataŭ. Aryštoŭwali bez razboru tych, katoryja čytali bielaruskija hazety i tych, katoryja i susim niaŭmiejuć čytać. Adnym słowam, heta byŭ aryšt Bielarusaŭ. Nie paminuli u hetym aryście j niekalki siabraŭ Porpliskaj hminaj Rady.

Takim čynam aryštawali u našaj hminie aź 26 asob i pryšpilili im prastupak prociūdžiar-žaŭnaj dziełnaści.

Pašla prawiadžieńnia pačatkawaha sledztwa, 10 asob puścili pad nadzor palicyi, a 16 asob adprawili u Łukiskuju turmu u Wilni.

Hetyja ludzi, 16 asob, prasiadzieli da Sudu pa 19 miesiacaŭ, a 10 asob praz hety čas byli zmušany dvojčy u tydzień zajaŭlacc na pastarunak palicyi.

23 sakawika s. h. Wilenski Akružny Sud, razhledziušy hetuju sprawu, 23-ch čaławiek, u tym liku ŭsich siabraŭ hminaj Rady, apraŭdaŭ.

Žach prajmaje, kali padumać, što 14 čaławiek biaz nijakaje winy prasiadzieli u wastrozie bolš, jak pa paŭtara hodu.

Zašto ciarpieli hetyja niawinnyja achwiary, katoryja siadzieli pa 19 miesiacaŭ u wastrozie i tyja, katoryja praz hety čas pa dwa razy u tydzień abiwali parohi palicejskaha pastarunku?

Adkaz na heta prosty: ciarpieli hetyja ludzi za podlaść niekalkich nizkich adzinak, katoryja, nia majućy sumleńnia, dumali rabić sabie na hetym zwyčajnija żyćciowyja „intarecy“. Hańba takim ciomnym ludziam. Usim-ža našym bielaruskim pracaunikom na wioscy niachaj budzie heta niawinna ciarpieńnie pieraściorhaj pierad usialakimi prajdziświatami.

Pakryūdžany.

BIADA I HORA.

Małonka, Dziśnienskaha paw. Naša wioska nia była bahata, ale takoj biednaty, jak sioleta, mała chto pomnić. Da hetaha pryčyniŭsia u wialikaj miery i letašni nieŭradžaj.

Piekna pišuć knižki i hazety, jak należycca udabrać ziamlu, kab z małoha kuska mieć wialikich dachod. Ale pry takich warunkach żyćcia, jakija u nas panujuć ciapier, trudna i думаć ab palapšerŭni ziamli, ab używańni štučnych hnajoŭ i h. d., kali siahońnia niama za što kupić i chleba.

Nie padumajcie, što u nas żywuć samyja hultaŭ. Niel Bo kali pačali rubać les, dyk najšlo hetulki ludziej, što na miesiac nie chapila raboty. Wiedama, koždy rad zarabić, — tolki niama dzie.

U wioscy Brycki adna kabieta z hoładu „uciakła“ da wiečnaha karaleŭstwa. A kolki jość takich biednych chworych na haładoŭku dyk i pieralićyć trudna. Moža nie adzin padumaje, na što ja hetkija sumnyja rečy pišu, kali i tak usie dobra wiedajuć, što my żywiom u biednacie, hory i mučym haładoŭku, a jana nas.

Pišu ja heta dzieła taho, kab padzialicca choć praz hazetu z paważanymi čytačami našym horam i pry hetym chaču skazać, što nie spadziełmosia na nikoha, a biaromsia sami pieramahać swajo hora. U supolnym zmahańni z

horam i biadoju jano žniknuć musić, a tady zašwieclć sonca i u naša wakonca.

Ciapliwy.

MOŁADŹ! DAWOLI BŁUDZIĆ!

Troščycy, Staŭpieckaha paw. Nudnaja naša wioska, a nudnaja jana dzieła taho, što žychary jaje, asablŭwa moładź, błudzić. Moładź naša ničym nia moža zapoŭnić wolnych ad fizyčaj pracy časyn, jak tolki harełkaj. Sumna. Darahaja moładź! Dawoli błudzić, treba šukać prawilnaj darohi. Zamiast wydawać hrošy, na harełku jakaja tolki škodzić, treba wypisać u wiosku niekalki ekzemplaraŭ rodnaj hazety „Bieł. Krynicy“ i u wolnyja časiny čytać jaje. Pašla treba sarhanizawać hurtok Bielaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury. Tak-ža treba wypisać časopiš bielaruskaj moładzi „Шлях Моладзі“. Hetyja hazetki nawučać, jak treba pracawać nad naprawaj našaha harotnaha żyćcia, a praca supolnaja u hurtku Bieł. Inst. Hasp. i Kultury dašć wyniki dobryja. Buduć z Ciablė, darahaja moładź, rady bački, susiedzi i Ty budzieš karysnaŭ dla swajho narodu, a hetym samym zrobiš u pieršuju čarhu karyść sama dla siebie. Dyk dawoli błudzić! Da pracy! Proč harełka z našaj wioski!

Troščycki.

Z kraju.

Pašla krywawych padziejaŭ u Baranawičach. — Śmierć Apanasewiča. Pašla krywawych padziejaŭ u Baranawičach, ab čym my padawali u apošnim numary „B. Kr.“, pamior na špitalnym ložku u Baranawičach hałošny ŭčasnik hetych krywawych padziejaŭ, siabra Radawaj tarhowaj misli u Berlinie, Apanasewič.

Pawodle apošnich wiestak pakazywajecca, što Apanasewič pachodziŭ z wioski Małaja Kałpienica, niedaloka ad Baranawič. Apanasewič pryjmaŭ čynnaje ŭčasć u bałšawickaj rewolucyi, niejki čas byŭ siabram Čeki, a pašla staŭsia ŭradoŭcam Radawaj tarhowaj misli u Berlinie. Ciapier wiartaŭsia z Berlinu u S.S.R.R. Pa darozie zatrymaŭsia jon u Baranawičach i adwiedaŭ swajho brata u nazwanaj w. M. Kałpienica. Tam atrymaŭ jon ad adnaho sielanina dwa listy u SSRR z žalobnymi abwodkami. Apanasewič думаў, što hetyja listy jość aznakaj planawanaha zamachu na jahonaje żyćcio. Dzieła hetaha jon zapatrebawaŭ u palicyi abarony i daŭ telehramu u Maskwu, pawiedamlajućy, što jamu pahražaje niebiašpieka. Baranawicki starasta prapanawaŭ Apanasewiču pieranačawać u hotali pad achranaj palicyi, ale Apanasewič nie zhadziŭsia i načawaŭ na pastarunku palicyi, dzie na druhi dzień i stałasia wiadomaje, krywawaje zdareńnie.

Wialiki pažar. Nadowiacy u nočy u w. Bijejki, Brasłaŭskaha paw., z pryčyny nieaściorožnaha abychodžońnia z ahniom, zaharełasia chata. Dzieła taho, što u chacie znachodziłasia benzyna i nafta, jakaja mamentalna taksama pačala hareć, ahoń pieraniošsia na susiednja budynki.

Zhareła 12 chat, 8 humnaŭ sa zbožžam, 11 chlawoŭ z żywiołaj i 6-ci hadowy chłopcýk B. Łaŭrynowič, bački jakoha nie pašpieli wyniaści z chaty. Straty wyniošć bolej jak 50 tys. zł.

Usiačyna.

Wialikaja haračynia u Amerycy. Jak padajuć hazety u Amerycy u New-Yorku i Washingtonie hetyimi dniami temperatura była 30° C. Takoj temperatury u Amerycy nia było bolej jak 56 h. tamu nazad.

Miljaneraŭ u Niamieččynie jość roŭnym likam 2.300 čaławiek: taksama chłopot.

Znajšli skarb. Dzieci zabaŭlajućysia u adnym apuščanym manastyry nad Wolhaju, znajšli zakryty tajny prachod, jaki wioŭ da małoj kamiennaj kamorki. U henaj kamorcy byli zalatyja ikony (abrazy), hrošy i inš darahacennaści u wartaści niekalkich milionaŭ rubłoŭ. Sawiecki ŭrad zabraŭ hetyja skarby u swaju kasu.

Čuma u Uruhwaŭju. U Montewideo zapisana 13 wypadkaŭ čornaj čumry. Nasielnictwa adtul uciakaje.

Skład maskoŭskaha sawietu pawodle nacyjanalnaści. Huberskaja wybarnaja kamsija u Maskwie sabrała cikawija dadziennija ab nacyjanalnym składzie nowawybanych siabroŭ maskoŭskaha Sawietu. Da jaho wybrali da dnia 26 ha h. m. 1946 Maskoŭcaŭ, 35 Ukraincaŭ, 36 Bielarusaŭ, 136 Žydoŭ, 45 Łatyšoŭ, 17 Palakoŭ, 13 Niemcaŭ, 16 čał. uschodnich sawiej i 36 čaławiek inšych nacyjanalnaści. U rajonnych sawietach: 2055 Maskoŭcaŭ, 28 Ukraincaŭ, 27 Bielarusaŭ, 124 Žydoŭ, 20 Łatyšoŭ, 27 Palakoŭ, 4 Niemcaŭ, 14 predstaŭnikoŭ uschodnich nacyjanalnaści, 19 usialakich inšych, mižnarodnych.

Z Wilni.

Pomač Litoŭcam z Ameryki. Amerykanski-ja Litoŭcy prysłali swaim bratom u Wilni hrašawuju pomač na sirot i na padtrymańnie litoŭskaj presy (hazet i časopisaŭ).

Naša pošta.

Jodku B.: Forma wašaha wieršu nieadpawiednaja. Pišecie lepš ab hramadzkim żyćci u wašaj staroncy. Probnny numar wysylajem, čakajem padpiski.

Łamanu K.: Pryšlicie wyrazny swoj adres, bo nia wiedajem na jakuju poštu pasylać wam hazetu. Tymčasam pasylajem na poštu Turzec.

Točyłoŭskaj A.: Na wašu prošbu hazetu wam pasylajem, ale jak paprawicca u Was materyjalny stan, nie zabudźcie ab padpiscy.

Klinczewi S.: Prošanyja druki Wam wysłali. Adres „S. N.“ taki: Wilno, Zawalna 7—8. Nie zabywajcie-sia ab nas.

Emiljančyku: Kalendaroŭ my u redakcyi nia majem. Moža wam wysłać jaho kniharnia „Pahonia“, Zawalna 7, kudy wyšlicie i hrošy.

Malcu P.: Hrošy atrymali. Ziamli kupić na asobu, jakaja nia żywieć u Polšcy, wy nia możacie. Możacie kupić na siebie, a pašla notyryjalna padarawać, ci pieradać na ŭłasnaść.

Łabuńku: Atrymali, prošbu spoŭnili.

Nowiku S.: Za swiatočnyja pažadani wiemi dziakujm. Materyjał atrymali i wiemi zadawoleny, što Wy pomnicie ab nas. Pisulki Wašy pieradali. Adnu reč, prysłanuju z apošnim materyjałam, na žal, nia možam žmiaścić z pryčyny niastačy miejsca.

Nieświežaninu: Atrymali, dziakujem, skarystajem.

Poleskamu u B.: —Z prysłanaha, nażał, nia možam skarystać, nia maje susim hramadzkaŭ značeńnia. Pišycie ab zdareńniach mojućych hramadzkuju wartaść.

Pupinu u.: Hazetu Wam pasylajem ad 17. l. s. h. Damahajecie-sia na poście.

Hazetu pasylajem ad hetaha numaru: Ihnatowiču, Božku, Baturkiewiču. Bibliatecy u M.-Kraťkach, Maciušewiču, Łamanu, Jodku, Kaźłoŭskamu J., Kiluku, Łahunu, Klinczewiču. Točyłoŭskaj.

Atrymali ad: Fr. Čarnieŭskaha 14 zł., Paźniaka A. i Niemionka W. pa 10 zł., Šapiela 9 zł. 50 hr., Arbeiter Bucher 6 zł., K. Bakinoŭskaha 7 zł., O. Filewiča 5 zł. 85 hr. Pahady, Malca pa 5 zł., Padhajskaŭ, Skipara, Smyka, Kurynskaŭ, Anišk, Taŭstoha pa 3 zł., Bujnoŭskaha, Duboŭskaha, Daškiewiča, Sudziuki, Łabuńki, pa 2 zł. Z. M. 2 zł. 50 hr., Pylinskaŭ, Piotroŭskaha, Burdakiewiča, Tura, Łahuna pa 1 zł. Paleskaha 1 zł. 30 hr. Hazetu ŭsim pasylajem.

Zarty.

Praŭda padobnaja na žart.

U adnej wioscy, Porpliskaj hminy, Pastaŭskaha paw. sołtys wyznačyŭ sielanina u churmanku adwiaźci u druhuju wiosku polskuju wučycielku.

Sielanin zaproh u sani kania, na sani pałażyŭ napchnuty sałomaj miašok i padjechaŭ pad chatu, dzie wučycielka čakała ŭžo churmanki.

Adnak takaja churmanka polskaj wučycielcy nie spadabalasia i jana pytaje u sielanina: „dlaczego taki marny wuz?“ Sielanin-ža, wiedama, zrazumieŭ słowa „wuz“ pabielarSKU i kaža wučycielcy: „Ja, paniačka, kuryŭ papiarosinu: bylo škoda niedakuranaŭ kidać, dyk adzin wuz krychu i padsmyleŭ. Ale heta... ničoħa... — adraśćcie“.

BIEŁARUSKAJA KNIHARNIA „PAHONIA“

Wilnia, Zawalnaja 7

PRADAJE:

Školnyja padručniki dla pačatkawych i siarednich škol, jak bielaruskija, tak i polskija. Twory bielaruskich poetaŭ i piśmieńnikaŭ. Knižki ab haspadarcy, sceničnyja twory, usie bielaruskija časopisi, wychodziačyja u Wilni, hadawiki rożnych raniej wychodziačych bielaruskich hazet, kancelarskija, školnyja i piśmiennyja pryłady, paštoŭki i rożnyja hulni i inš.

Zakazy z prawincy spauŭniajucca chutka i akurataŭ: pašla atrymańnia ŭsiej wartaści zakazu, abo nakladnoj plataj (za pabrańniem) pa atrymańni treciaj častki wartaści zakazu.

Dla kniharniaŭ dajecca škidka.

Pierasyłka knih na košt zakazčyka.

KUPLAJCIE.

WYPISWAJCIE.

miesiačnuju časopiš bielaruskaj moładzi

„Шлях Моладзі“

Druhi numar za m-c krasawik z bahatym žmiejstam wyjšaŭ ŭžo z druku i pradajecca ŭwa ŭsich bielaruskich kniharniach.

PADPISKA:

na m-c — 35 hr., na paŭhoda — 2 zł., na hod — 4 zł.

Adres Redakcyi: Wilnia, Ludwisarskaja wul. Nr. 1, kw. 23. Redakcyja „Šl. Moł.“ padaje da wiedama, što tym, chto nie adklknušia pašla pieršaha numaru, časopiš nie wysylajecca.